

ELIMU INAYOZINGATIA UMAHIRI
TATHMINI YA ELIMU YA SHULE YA JUNIOR
KAZI YA NOVEMBA-DISEMBA 2026
DARAJA LA 8 – KISWAHILI PP1

Muda: Saa 2

TAARIFA ZA MWANAFUNZI

Jina la Mwanafunzi: _____ **Jina la Shule:** _____

Nambari ya Tathmini: _____ **Tarehe:** _____

Msimbo wa Shule: _____ **Sahihi:** _____

MAAGIZO KWA WATAHINIWA

1. Andika jina lako katika nafasi iliyotolewa hapo juu.
2. Andika jina la shule yako na mkondo wako katika nafasi zilizotolewa.
3. Andika nambari yako ya udahili na tarehe ya tathmini katika nafasi zilizotolewa.
4. Karatasi hii ina sehemu mbili: **A na B.**
5. Jibu maswali yote katika **Sehemu A na Sehemu B.**
6. Jibu maswali kwa **Kiswahili.**
7. Majibu yote **LAZIMA** yaandikwe katika nafasi zilizotolewa kwenye karatasi hii.
8. **USIONDOE** ukurasa wowote kutoka kwenye karatasi hii ya maswali.

KWA MATUMIZI RASMI PEKEE

SECTION	SECTION A	SECTION B	% SCORE	EE1	EE2	ME1	ME2	AE1	AE2	BE1	BE2
SCORE RANGE	30 MARKS	50 MARKS		90-100	75-89	58-74	41-57	31-40	21-30	11-20	1-10
	POINTS			8 POINTS	7 POINTS	6 POINTS	5 POINTS	4 POINTS	3 POINTS	2 POINTS	1 POINT
LEARNER'S TOTAL SCORE											

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 1 hadi la 6.

Maisha ya kisasa yameleta mabadiliko makubwa katika jamii zetu. Teknolojia imepanuka, mawasiliano yamerahisishwa, na fursa mpya zimefunguka. Hata hivyo, sambamba na maendeleo haya, kumekuwa na changamoto zisizoweza kupuuzwa.

Hapo zamani, ilikuwa kawaida kwa majirani kusaaidiana katika shida na raha. Kijana alipotoka nje ya mstari, mzee yeyote kijijini alikuwa na jukumu la kumrekebisha. Umoja na ushirikiano vilikuwa nguzo kuu za maisha ya kijamii. Watoto walilelewa kwa maadili mema, na mila na desturi zilifuatwa kwa makini. Kila mmoja alikuwa mlinzi wa mwenzake, akifahamu kuwa 'umoja ni nguvu, utengano ni udhaifu'.

Katika enzi hizi, kumekuwa na kuporomoka kwa maadili. Vijana wengi huiga tamaduni ngeni bila kuchuja, wakisahau utajiri wa tamaduni zao. Mitindo ya mavazi na lugha imeathirika pakubwa, huku heshima kwa wazee na mamlaka ikipungua. Utegemezi wa teknolojia umepunguza mawasiliano ya ana kwa ana, na uhusiano wa kifamilia umedhoofika.

Aidha, matumizi mabaya ya mitandao ya kijamii yamechangia pakubwa katika kudidimia kwa maadili. Baadhi ya watu hutumia majukwaa haya kusambaza taarifa zisizo sahihi, kejeli, na picha zisizofaa. Hali hii imeathiri afya ya akili ya vijana na kusababisha migogoro ya kijamii. Ingawa mitandao ina faida zake, matumizi yake yanapaswa kuwa na mipaka na busara.

Ni muhimu kurejea kwenye mizizi yetu. Maendeleo hayapaswi kutufanya tusahau asili yetu. Ni wajibu wetu sote, wazazi, viongozi, na jamii kwa ujumla, kuhakikisha kuwa maadili mema yanalelewa na kudumishwa. Tuwape vijana wetu malezi bora na kuwaongoza katika njia sahihi ili wawe raia wema na wenye tija. Tusikubali maendeleo yatulemee kimaadili.

1. Kulingana na kifungu, ni ipi faida mojawapo ya maisha ya kisasa? A. Kuporomoka kwa maadili. B. Kuongezeka kwa migogoro ya kijamii. C. Mawasiliano kurahisishwa. D. Vijana kuiga tamaduni ngeni. 2. Kwa mujibu wa kifungu, ni nini kilichokuwa nguzo kuu za maisha ya kijamii hapo zamani? A. Kutegemea teknolojia. B. Umoja na ushirikiano. C. Kuiga tamaduni ngeni. D. Kupunguza mawasiliano ya ana kwa ana. 3. Chagua jibu linaloonyesha jinsi maadili yameporomoka kulingana na aya ya tatu. A. Vijana huheshimu wazee. B. Uhusiano wa kifamilia umedhoofika. C. Wazee hawana jukumu la kurekebisha vijana. D. Kijana akitoka nje ya mstari, majirani humrekebisha.	4. Bainisha madhara ya matumizi mabaya ya mitandao ya kijamii kulingana na aya ya nne. A. Mawasiliano yamerahisishwa. B. Kuathiri afya ya akili ya vijana. C. Kufunguka kwa fursa mpya. D. Kusambaza taarifa sahihi. 5. Methali 'umoja ni nguvu, utengano ni udhaifu' inamaanisha nini katika muktadha wa kifungu? A. Watu wanapaswa kutengana ili kupata nguvu. B. Ushirikiano huleta mafanikio, kutengana huleta udhaifu. C. Kila mtu anapaswa kujitegemea. D. Maendeleo huja na kutengana. 6. Neno kudidimia limetumiwa katika kifungu. Chagua kisawe cha neno hilo. A. kuimarika B. kukua C. kushuka D. kupanda

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 7 hadi la 12.

Kulikuwa na nchi iliyokumbwa na ukame mkali. Mito ilikauka, mimea ilinyauka, na mifugo walikufa kwa kukosa maji. Watu walikuwa na hofu kubwa, kwani njaa na maradhi yalianza kusambaa. Mfalme wa nchi hiyo, Mfalme Kiongozi, alikuwa amechanganyikiwa na hakujuua la kufanya.

Siku moja, mzee mmoja mwenye busara, aliyeitwa Babu Hekima, alijitokeza. Alimwendea Mfalme Kiongozi na kusema, "Mfalme wangu, suluhisho la tatizo letu liko mikononi mwetu. Tunahitaji kuchimba visima virefu ili kupata maji chini ya ardhi." Mfalme Kiongozi alishtuka, kwani alikuwa amejaribu kila kitu bila mafanikio. Alikubali ushauri wa Babu Hekima.

Mfalme alitoa tangazo kwa wananchi wote waanze kuchimba visima. Baadhi ya watu walisita, wakiadini kuwa jambo hilo lilikuwa gumu na lisilowezezekana. Lakini Babu Hekima aliwahimiza, "Msife moyo! Kila safari ndefu huanza na hatua moja. Tukifanya kazi kwa bidii na ushirikiano, tutafanikiwa."

Wananchi walianza kuchimba visima kwa moyo mmoja. Walichimba mchana na usiku, wakivumilia jua kali na uchovu. Babu Hekima aliwaongoza, akiwapa matumaini na kuwafundisha mbinu mpya za kuchimba. Baada ya siku nyingi za kazi ngumu, ghafla, maji yalianza kufurika kutoka kwenye visima! Furaha ilitanda kila mahali.

Ukame ulikwisha, na nchi ilianza kustawi tena. Mfalme Kiongozi alimshukuru sana Babu Hekima kwa hekima yake na uongozi wake. Tangu siku hiyo, wananchi walijifunza umuhimu wa ushirikiano, uvumilivu, na kutokata tamaa hata katika nyakati ngumu. Walikumbuka maneno ya Babu Hekima: "Ushindi huja kwa wale wanaochapa kazi bila kukata tamaa."

7. Chagua jibu linaloonyesha shida kuu iliyokuwa ikiikabili nchi hiyo.
 - A. Maradhi
 - B. Ukame mkali
 - C. Migogoro ya kijamii
 - D. Kutokuwa na uongozi bora
8. Kwa mujibu wa kifungu, Mfalme Kiongozi alikuwa na hisia gani kabla ya kumpata Babu Hekima?
 - A. Furaha
 - B. Matumaini
 - C. Kuchanganyikiwa
 - D. Utulivu
9. Kifungu kimebainisha kuwa Babu Hekima ni:
 - A. Mvivu, mkatili
 - B. Mwenye bidii, mpole
 - C. Mwenye busara, kiongozi
 - D. Mwenye kiburi, mnyonge
10. Unafikiri ni kwa nini baadhi ya watu walisita kuchimba visima mwanzoni?
 - A. Walikuwa wavivu.
 - B. Waliadini kuwa haingewezekana.
 - C. Hawakumwamini Mfalme.
 - D. Walitaka Babu Hekima afanye kazi peke yake.

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 13 hadi la 17.

Utalii ni sekta muhimu inayochangia pakubwa katika uchumi wa nchi nyingi duniani. Hapa nchini Kenya, utalii umekuwa tegemeo kubwa la mapato, ukileta fedha za kigeni na kuunda nafasi za ajira. Nchi yetu imebarikiwa na vivutio vingi vya kitalii, kuanzia wanyamapori, fukwe za kuvutia, milima mirefu, na tamaduni tajiri.

Mbuga za wanyama kama vile Masai Mara, Amboseli, na Tsavo hupokea maelfu ya watalii kila mwaka. Watalii hawa huja kujionea uzuri wa wanyama pori kama vile simba, tembo, nyati, na chui. Maisha ya wanyamapori yamekuwa kivutio kikuu, yakivutia wapiga picha na watafiti kutoka pembe zote za dunia. Serikali na mashirika mbalimbali yamekuwa yakifanya juhudi kubwa kuhakikisha uhifadhi wa wanyamapori unafanyika kwa ufanisi.

Fukwe za Pwani ya Kenya, kama vile Diani, Watamu, na Malindi, nazo zimekuwa vivutio vingine vikuu. Uzuri wa bahari, fukwe zenye mchanga mweupe, na fursa za michezo ya majini hufanya maeneo haya kuwa paradiso kwa watalii. Hoteli za kifahari zimejengwa kando ya fukwe hizi, zikitoa huduma bora kwa wageni.

Licha ya vivutio vya asili, tamaduni za makabila mbalimbali nchini Kenya pia zimekuwa kivutio cha kipekee. Watalii hupenda kujifunza kuhusu mila, ngoma, na sanaa za kitamaduni za jamii kama vile Wamasai, Wakalenjin, na Wagikuyu. Vijiji vya kitamaduni vimeanzishwa ili watalii waweze kupata uzoefu wa moja kwa moja wa maisha ya jadi.

Hata hivyo, sekta ya utalii inakabiliwa na changamoto kadhaa, ikiwemo usalama, ushindani kutoka nchi zingine, na athari za mabadiliko ya tabianchi. Ni muhimu kwa wadau wote kushirikiana ili kukabiliana na changamoto hizi na kuhakikisha kuwa sekta ya utalii inaendelea kustawi na kuchangia katika maendeleo ya nchi yetu.

11. Matukio yafuatayo yalitokea katika kifungu.

- (i) Mfalme Kiongozi alimshukuru Babu Hekima.
- (ii) Ukame mkali uliikumba nchi.
- (iii) Babu Hekima alitoa ushauri.
- (iv) Wananchi walianza kuchimba visima.

Chagua mfuatano sahihi wa matukio hayo.

- A. (ii), (iii), (iv), (i)
- B. (iii), (ii), (iv), (i)
- C. (iv), (iii), (ii), (i)
- D. (ii), (iv), (iii), (i)

- 12. Methali, 'Kila safari ndefu huanza na hatua moja' imetumika katika kifungu. Maana yake ni:**
- A. Ni vigumu kuanza safari ndefu.
 - B. Mafanikio makubwa huanza na hatua ndogo.
 - C. Safari zote lazima ziwe ndefu.
 - D. Kila hatua inahitaji safari ndefu.

13. Kulingana na aya ya kwanza, ni nini mchango mkuu wa utalii nchini Kenya?
 A. Kujenga hoteli za kifahari.
 B. Kuongeza migogoro ya kijamii.
 C. Kuleta fedha za kigeni na kuunda nafasi za ajira.
 D. Kuhifadhi wanyamapori pekee.
14. Chagua jibu ambalo halionyeshi kivutio cha kitalii nchini Kenya.
 A. Milima mirefu.
 B. Maduka ya rejareja.
 C. Tamaduni tajiri.
 D. Wanyamapori.

15. Chagua jibu linaloonyesha sifa ya Mbuga za wanyama katika kifungu hiki.
 A. Hupokea watalii wachache.
 B. Hazina wanyama wa kutosha.
 C. Ni kivutio kikuu kinachovutia watafiti.
 D. Ziko Pwani ya Kenya.
16. Je, unafikiri nini kinaweza kutokea iwapo sekta ya utalii itakabiliwa na changamoto kubwa bila kukabiliwa?
 A. Uchumi wa nchi utaimarika.
 B. Idadi ya watalii itaongezeka.
 C. Mapato ya nchi yatafungua.
 D. Hoteli mpya zitajengwa.
17. Maana ya neno tegemeo kulingana na kifungu ni:
 A. Mzigo
 B. Msaada
 C. Tatizo
 D. Kivutio

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 18 hadi la 20.

Bwana Juma anamiliki shamba kubwa la matunda. Ana aina tano za matunda anayouza sokoni: maembe, machungwa, ndizi, maparachichi na papai. Ana wateja wanne wakuu: Zawadi, Baraka, Neema na Imani. Kila mteja ananunua matunda tofauti kila siku za wiki kuanzia Jumatatu hadi Ijumaa. Tazama jedwali lifuatalo:

Siku	Jumatatu	Jumanne	Jumatano	Alhamisi	Ijumaa
Mteja					
Zawadi	Maembe	Ndizi	Machungwa	Papai	Maparachichi
Baraka	Ndizi	Maembe	Papai	Maembe	Machungwa
Neema	Papai	Machungwa	Maembe	Ndizi	Papai
Imani	Papai	Machungwa	Ndizi	Maembe	Machungwa

18. Chagua jibu lenye jina la mteja ambaye hununua aina moja tu ya tunda mara tatu kwa wiki.
 A. Zawadi
 B. Baraka
 C. Neema
 D. Imani
19. Matunda gani yanauzwa kwa wingi siku ya Ijumaa?
 A. Papai
 B. Machungwa
 C. Maembe
 D. Maparachichi

20. Chagua jibu lenye siku ambayo kila mteja wa Bwana Juma hununua tunda linalotofautiana na la wenzake.
 A. Jumatatu
 B. Jumanne
 C. Jumatano
 D. Alhamisi

Soma kifungu kifuatacho kisha ujibu swali la 21 hadi la 25.

(Ni jioni. Mama Pendo amekaa nje ya nyumba yake akisoma gazeti. Mtoto wake, Neema, anakuja mbio akitoka shuleni.)

Neema: (Akinaswa na pumzi.) Mama, mama! Nimekuja!

Mama Pendo: (Akiinua macho yake kutoka gazetini, akitabasamu.) Karibu mwanangu. **21. umefika salama?**

Neema: Ndiyo mama, nimefika salama. Leo kulikuwa na mambo mengi shuleni.

Mama Pendo: (Kwa upole.) Haya, nambia. Nini kilitokea?

Neema: Tulikuwa na mgeni mwalimu wa Kiswahili. Alitufundisha mada mpya ya methali. Alisema methali ni **22. hazina** za jamii.

Mama Pendo: Ah, kweli kabisa! Methali zina hekima kubwa. Ni muhimu kuzielewa.

Neema: Ndiyo mama. Lakini kuna methali moja iliniacha na maswali mengi. “Mpanda ovyo hula ovyo.” Sijaelewa vyema.

Mama Pendo: (Akifikiri kwa muda mfupi.) Maana yake ni rahisi, Neema. Ina maana kwamba, **23.**Mtu asiyejiandaa vizuri hawezi kutarajia mafanikio.

Neema: (Akinyenyekea.) Ah, sasa nimeelewa! Ni kama mwanafunzi asiyesoma vizuri hawezi kufaulu mtihani.

Mama Pendo: Kabisa! **24.** Umeielewa vyema.

Neema: Asante mama. Sasa naenda kufanya kazi zangu za shule.

Mama Pendo: Nenda mwanangu. Nakuombea mafanikio. **25.**

- 21. A. Je
- B. Kweli
- C. Hapana
- D. Baada

- 22. A. mapambo
- B. rasilimali
- C. hazina
- D. vyombo

- 23. A. Anayepanda mbegu ovyo ovyo atapata mavuno mazuri.
- B. Anayefanya mambo bila mpangilio hupata matokeo mabaya.
- C. Anayepanda vizuri hulima vibaya.
- D. Anayekula vibaya hupanda vizuri.

- 24. A. Vema

- B. Mbaya
- C. Hivyo
- D. Nje

- 25. A. Usijali.
- B. Kaza buti.
- C. Endelea.
- D. Piga moyo konde.

Kifungu kifuatacho kina nafasi 26 hadi 35. Umepeva majibu manne hapo. Chagua jibu lifaalo zaidi kujaza nafasi.

Elimu ni ufunguo wa maisha. **26.** ni muhimu kwa kila mmoja wetu kuhakikisha tunapata elimu bora. Elimu hutupatia maarifa, ujuzi, na **27. ...** muhimu zinazotuwezesha kukabiliana na changamoto za maisha. Bila elimu, ni **28.** kwa mtu kuweza kufanikiwa katika ulimwengu wa leo unaobadilika kwa kasi.

Jambo la kwanza ni **29.** juhudi shuleni. Walimu wetu hufanya kazi **30.** kutufundisha, na ni wajibu wetu kuwasikiliza na kufanya kazi zetu za nyumbani. Pia, ni muhimu kushiriki kikamilifu katika midahalo na shughuli za ziada za masomo. Hii hutusaidia kukuza uwezo wetu wa kufikiri na **31.** matatizo.

Pili, tunapaswa kujitahidi kusoma vitabu mbalimbali. Vitabu ni hazina ya maarifa, na kwa kusoma, tunapanua **32.** yetu ya ulimwengu. Tusiishie tu na vitabu vya masomo, bali tusome hadithi, riwaya, na makala mbalimbali. Hii hutusaidia kujifunza maneno mapya na **33.** uelewa wetu wa lugha.

Tatu, ni muhimu kutumia teknolojia kwa busara. Intaneti imetuletea fursa nyingi za kujifunza, lakini pia inaweza kuwa chanzo cha usumbufu. **34.** tunapaswa kuhakikisha tunatumia intaneti kwa madhumuni ya kielimu na kuepuka **35.** zisizo na tija.

No.	A	B	C	D
26	Hivyo	Kwa sababu	Licha ya	Ingawa
27	Vikwazo	Stadi	Matatizo	Vizuizi
28	Rahisi	Vigumu	Muhimu	Bora
29	Kupiga	Kuweka	Kutoa	Kuonyesha
30	Ngumu	Rahisi	Duni	Salama
31	Kupoteza	Kutatua	Kuunda	Kupunguza
32	Ufahamu	Mipaka	Hofu	Shida
33	Kupunguza	Kuongeza	Kuharibu	Kuzuia
34	Kwani	Hivyo	Lakini	Au
35	Shughuli	Fursa	Elimu	Fa

Kutoka swali la 36 hadi la 50 chagua jibu sahihi.

36. Neno, ujinga katika sentensi, Ujinga ulileta hasara kubwa, ni nomino dhahania. Chagua jibu linaloonyesha aina za nomino zilizopigiwa mstari katika sentensi ifuatayo:

Kamati ya wazazi iliandaa mkutano muhimu.

- A. makundi, dhahania B. makundi, kawaida
C. pekee, wingi D. wingi, pekee

37. Ni sentensi gani iliyo katika hali ya kukanusha?

- A. Watoto wanacheza bustanini.
B. Mama hajala chakula chake.
C. Kaka atakuja kesho.
D. Mbwa alifukuza paka.

38. Neno yupo katika sentensi: Mgeni yupo nyumbani, ni kitenzi kishirikishi. Chagua sentensi nyingine yenye kitenzi kishirikishi.

- A. Chakula kimepikwa.
B. Alikuwa mwanafunzi hodari.
C. Ameandika barua.
D. Watasoma kitabu.

39. Nomino, kijiko iko katika ngeli ya KI-VI. Nomino, ukuta iko katika ngeli gani?

- A. U-YA B. U-I C. I-ZI D. I-I

40. Chagua neno sahihi kukamilisha methali ifuatayo.

Aliye juu mgoje

- A. mbali B. chini C. karibu D. huko

41. Ukanusho wa sentensi, Amelala mapema sana ni: A.

- Hatulali mapema sana.
B. Halala mapema sana.

C. Hajalala mapema sana.

D. Hangelala mapema sana.

42. Chagua jibu lenye kiambishi kinachofaa kujaza nafasi katika sentensi ifuatayo. Kitanda cha imetengenezwa vizuri.

- A. ki B. vi C. cha D. ya

43. Chagua usemi halisi wa:

Asha alisema kwamba angefika shuleni mapema.

- A. "Nitafika shuleni mapema," Asha alisema. B. "Angalifiki shuleni mapema," Asha alisema. C. "Atafika shuleni mapema," Asha alisema. D. "Nilifiki shuleni mapema," Asha alisema.

44. Mwenzako amekuomba umwonyeshe sentensi yenye kivumishi cha sifa. Utachagua sentensi ipi?

- A. Vitabu hivyo ni vyangu.
B. Mwanafunzi mrefu amefaulu.
C. Vijana watano wamekimbia.
D. Chakula kile ni kitamu.

45. Chagua jibu lenye sentensi iliyoakifishwa ipasavyo.

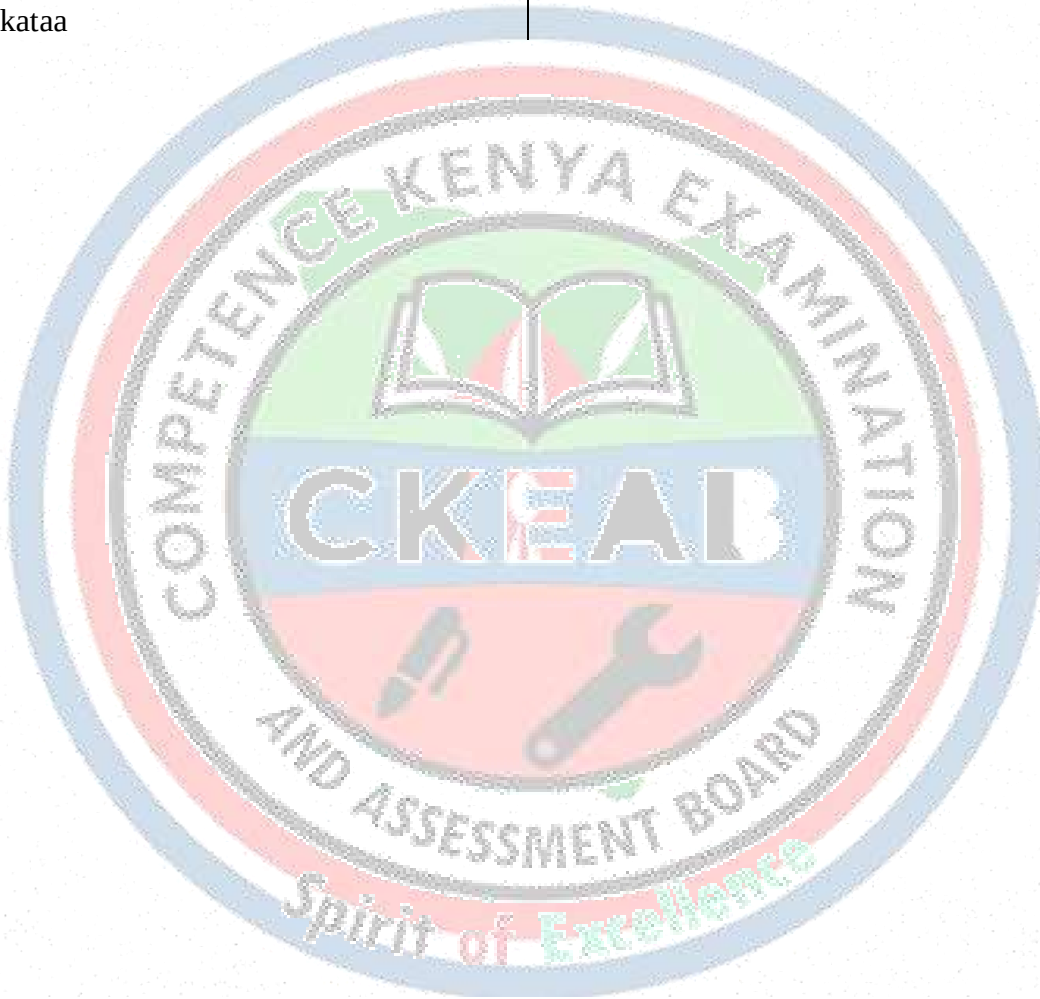
- A. Jamani, amefika. B. Jamani. Amefika.
C. Jamani! Amefika. D. Jamani: amefika.

46. Sentensi, Mwalimu alimwandikia mwanafunzi barua, inamaanisha mwalimu aliandika barua kwa ajili ya mwanafunzi. Chagua jibu lenye maana nyingine ya sentensi hiyo.

- A. Mwalimu alimwandikia mwanafunzi akiwa na barua.
B. Mwalimu alitumia mwanafunzi kuandika barua.
C. Mwalimu alimwandikia mwanafunzi habari kwenye barua.
D. Mwalimu alimuagiza mwanafunzi aandike barua.

47. Sentensi zifuatazo zimetumia mbinu mbalimbali za lugha. Chagua sentensi ambayo imetumia tashibiha.
- A. Yeye ni simba vitani.
 - B. Alilia kama mtoto mchanga.
 - C. Alishinda mashindano hayo.
 - D. Ukimwona, mwambie nimefika.
48. Chagua jibu lenye maana ya maneno yafuatayo: jali, shali.
- A. thamani, mchezo
 - B. kutunza, bahati mbaya
 - C. kujua, kukosa
 - D. kukubali, kukataa

49. Ni sentensi ipi iliyo katika hali ya udogo?
- A. Kitoto kinalia sana.
 - B. Kiboko kimefurahi.
 - C. Kijana anasoma kitabu.
 - D. Kibaba kilianguka.
50. Mwenzako anatumia mbinu chafu kufaulu mitihani. Chagua methali utakayotumia kumwonya.
- A. Haba na haba hujaza kibaba.
 - B. Dawa ya moto ni moto.
 - C. Mcheza kwao hutunzwa.
 - D. Kuiba si kula.

MAJIBU – DARAJA LA 8 KISWAHILI PP1

SEHEMU A: UFAHAMU

1. **C** – Mawasiliano kurahisishwa.
2. **B** – Umoja na ushirikiano.
3. **B** – Uhusiano wa kifamilia umedhoofika.
4. **B** – Kuathiri afya ya akili ya vijana.
5. **B** – Ushirikiano huleta mafanikio, kutengana huleta udhaifu.
6. **C** – Kushuka.

KIFUNGU CHA PILI

7. **B** – Ukame mkali.
8. **C** – Kuchanganyikiwa.
9. **C** – Mwenye busara, kiongozi.
10. **B** – Waliamini kuwa haingewezekana.
11. **A** – (ii), (iii), (iv), (i).
12. **B** – Mafanikio makubwa huanza na hatua ndogo.

KIFUNGU CHA TATU

13. **C** – Kuleta fedha za kigeni na kuunda nafasi za ajira.
14. **B** – Maduka ya rejareja.
15. **C** – Ni kivutio kikuu kinachovutia watafiti.
16. **C** – Mapato ya nchi yatapungua.
17. **B** – Msaada.

KIFUNGU CHA NNE

18. **B** – Baraka.
19. **B** – Machungwa.
20. **A** – Jumatatu.

MAZUNGUMZO

21. **A** – Je.
22. **C** – Hazina.
23. **B** – Anayefanya mambo bila mpangilio hupata matokeo mabaya.
24. **A** – Vema.
25. **B** – Kaza buti.

MSAMIATI / MAJAZO

26. **A** – Hivyo.
27. **B** – Stadi.
28. **B** – Vigumu.
29. **D** – Kuonyesha.
30. **A** – Ngumu.
31. **B** – Kutatua.
32. **A** – Ufahamu.

- 33. **B** – Kuongeza.
- 34. **B** – Hivyo.
- 35. **A** – Shughuli.

SARUFI NA MATUMIZI YA LUGHA

- 36. **A** – Makundi, dhahania.
- 37. **B** – Mama hajala chakula chake.
- 38. **B** – Alikuwa mwanafunzi hodari.
- 39. **B** – U-I.
- 40. **B** – Chini.
- 41. **C** – Hajalala mapema sana.
- 42. **C** – Cha.
- 43. **A** – “Nitafika shuleni mapema,” Asha alisema.
- 44. **B** – Mwanafunzi mrefu amefaulu.
- 45. **C** – Jamani! Amefika.
- 46. **C** – Mwalimu alimwandikia mwanafunzi habari kwenye barua.
- 47. **B** – Alilia kama mtoto mchanga.
- 48. **B** – Kutunza, bahati mbaya.
- 49. **A** – Kitoto kinalia sana.
- 50. **D** – Kuiba si kula.